

Наш Лемко

РІК III.

Ч. 24 (72)

Львів, 15-го грудня 1936.

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, Зіморівича 2. Тел. 257-87.
NASZ LEMKO, LWÓW, ZIMOROWICZA 2.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

Оголошення після узгод.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 год., Піврічно 1 50 год., Чвертьрічно 1 год.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ан. два або рівновартість.

У пошані для Матері-Просвіти.

Сповнім наш національний обов'язок.

До Хв. Виділів усіх Філій і читальн. „Просвіти“, до Вп. Збірників „Дару Просвіти“, до всіх Вп. Членів і прихильників „Просвіти“ та всього Вп. Українського Громадянства в краю і поза краєм.

Із почуттям великої прикраси повідомляємо, що влада — з уваги на організування збірки на Зимову Поміч для безробітних у цілій польській державі до 15. січня 1937 року — відклала теж і свій дозвіл на перевезення традиційної публічної збірки „Дару Просвіти“ в грудні цього року. Тимто організувати вже й підготована в краю прикладна збірка датків „Просвіти“ на збіркові листи та до закликаних пушок — відбутися в грудні не може.

А проте — тимбільше пам'ятаймо, що грудень — такий місяць „Просвіти“. Пам'ятаймо, що день

8. грудня — один із найбільших і найважливіших днів цілої Української Нації. А зокрема цьогорічний грудень ще тим важливіший, що з ним ставно вже на порозі великого 70-літнього Ювілею „Просвіти“.

Сьогорічний грудень незвичайний, отож і постава громадянства до нього мусить бути гідна.

Товариство не має права в цьому місяці збирати прикладно так колючі потрібні жертви на „Дар Просвіти“, але всі українці мають право спонсирити свій національний обов'язок супроти „Просвіти“, коли хто хоче і як хто хоче.

Самочинних жертв на розбудову й посилення освітньо-виховних змагань „Просвіти“ не забороняє ніхто. Такі пожертви повинні платити безупинно.

Вступаймо масово в члени Матірної „Просвіти“!

Вириваймо до кінця грудня задеглі членські вкладки!

Створім один могутній просвітний фронт!

Філії й Читальні! Сплатіть у цьому місяці свої зобов'язання супроти своєї Централі. Сплатіть усі свої задегдності: за вкладки, за передплати видань „Просвіти“, за рати за книжки!

Читальні! В грудні уладжуйте скрізь величні „Свята Просвіти“, а увесь дохід із них шліть негайно до Матірної „Просвіти“!

Нищення Українців на Лемківщині не утає!

(Безправне усунення парахо-Українця з парохії. — Назначення на його місце москвофіла, котрому всі парохія перейшла на російське православля!).

но „утверджував“ свою парохію Камію в католицькій, що вона в 1927 р. зайшла — і то буквально в цілості аж до „істинного“, російсько-московського православля!.. А тепер мав би там каратися й безвинно покутувати зруйнований матеріально, та покривджений й обиджений морально Українець-смишеник і відзначений парох, котрий в найтяжчих хвилях москвофільсько-схизматичької агітації на Лемківщині задержав слово, парохію в цілості при Католицькій Церкві!..

Саме декретом „курії“ з дні 17. листопаду 1936 р., ч. 3630, усунено насильно й безправно з парохії у Королівку Волоським коло Римано-ва доволітнього (від 1913 року!), місцевого пароха й українського душпастиря, Впр. о. Михайла Фуглевича, відзначеного кривошеями відзнаками за Перемської Церковної Влади, та першого адміністратора риманівського деканату. Усуненому проти всяких засад приличності й ащорової ласки, та вразно осупереч обов'язковим під тим оглядом приспав **канонічного права**, а одиною лише на підлі деінуційній й клеветні москвофільських прихвостів Римано-ва й всемогучого тепер Дошна, — Впр. о. Михайлої Фуглевичеві призначено завідувальство в Камійі, гринівському деканату, котрої мешанці перейшли в 1927 р. в цілості на російське православля!.. За те на місці Впр. о. М. Фуглевича призначено на душпастиря в Королівку Волоську о. Николаї Білинський, з Каміної, рваній москвофіл, що так „ліпильно“, так „солідно“ й так „др-

цасько-московського духа в парохії!..

Вони ба жалиб, окружити Риманів самим риманім москалями, щоби при їх допомозі лекше їм було шидити в тії околиці українство, а насаджувати на його місце політичне москвофільство по парохіях!..

Партійна, москвофільська кліка так шперто завлязала тепер на Королівку, що навіть інтервенція місцевого, латинського пароха, Впр. о. Павла Смоєвського, в „Зарю“ в обороні о. Фуглевича нічо не помогла!.. А цього, що діється в Королівським Вороблюку, де — на знак протесту проти партійних, москвофільських виступів місцевого душпастиря-руссофіла, званого жем з його діла о. Івана Польського — навіть 10-теро людей не приїде на святаці, чи недільні Богослуження до церкви, цього риманівськ „адміністратори“ не бачать, ані на це не зваяжувать?!..

Тому апелюємо до Вищих Церковних Властей, які мають огляд над апост. адміністрацією, щоби нимкорше, поки ще час, зайняли тими справами!..

Так отже з наивною шкодою для Католицької Церкви виявляється **безопасно й безмілосердно проганься** — і то ще тепер в зимній порі — з парохії доволітнього й заслуженого пароха-Українця, а призначається на його місце **москвофіла**

Бо якжеж потрапить провадити в широ-католицькій душі цю парохію той, що своїм душпастирством вже одну парохію заправдовив до схизми?!.. Але за цетою новою москвофіл — парох зможе бути помічним, услужним й користним в пособованню й шверненню москвофільського руху й ха-

Передплатники зі Злуч. Держав Півн. Америки і Канади вже присилайте передплату на 1937 рік.

Юліян Тарнович.

Голос землі.

Моїм ровесникам братам у горах.
(Лемківським говором).

Безумом ся тото ваялюю по хляки. Лем свого раз навашка Медковин подорани му кукучка. Тивко г його шиткой било гтїхи.

Пшов би до панічки до Тарнович дакой ксьоньчка винодигати, кой гин білий гая, дажер би гортанку достемогно. Ищи би ся пак мама вадилн, цє дядько вижгиряди — хто по нїм буде ярки пильгувати? — Дєска лемки дїтська до гаадки ся пригортант, а сєс лєи за ямкєи ся кривульками на-нїч зводит. Витрїчок — якєи чудачиско чудерначий, гмурат по папірїю, аж озме и схарєне. Ходїи гласна дїтїна — кой примерок такий негадївський.

Вичини віком спорїкала так Дмитруньова мати, скорбилєса на своґо єдинака.

— Вей, та кумо, та пержєтє ксьойку під члїстєи, нїи тям агорит. А його ватрайком по гудачєнєи гарді полжєсуйтє, то сєґо одрєчєтє мєчєстїю — оодай му пєк з панам.

— А можїстє, кумонько, на дакотрого сєндього прихадрїлєсє кой ся вєи пїд утробом вилєгєт? Нїи би ся як така пїня вїродїла — пєшєсна тодїво!..?

Ищи позалївського року, як лємсонїчєк пригїрїло дакус Гудї-єи, казав Митро Ярєцкоґо Ваньонї доздрїтї ярєк, а сам поза хьїю, жїби мати нї вїгїла, аз ксьїюжєчєсєк ся вїбрєл.

— Нїт, не бояєсє коло каплїчєи, анї білої панї не вїгїт; а з рїчєкєи нїяка боґїня захїв не перє; над Косолїсєкєи не билє масєлєи, штє сєґо вїйно зї сїюм гїн ащотрочїи,

анї пак білє ксьїюжєкєу грєшєчєи нїяких косярїв не зчєув, — бє, рєку й гая лєм хьїостом мїрєлє, а ксьїєий Лїуєк тївки мат — скрїпї понїєи шлєнчїєи — з лїсєрїшєкєи і бєз, з чєчєкєи, дїрєкєи і писєнєи.

— Не лєи ксьїюжєчєку далєи, алє и папірїи і писєлєцє й кадучок такий як аєрєкєлєцє, красєнїєий як пєвє.

Од тодїлє Митруньо гтєж над колєчєкєи і кривулькєи сьлєнчєв. „О“ — то такой — як од оєа, я кєт до того колєчєкєа достєвнїи на-лїпєк кривулькєу, бо будє „а“; зас двї кривулькєи напрєсто і хьїостик то пїшєш „лї“, трї — то „тї“; як ярємо, штє на сїєи, алє бє круґї-нок дає „жї“; самє пєлєчєкєа з пїд-прїчєкєи і крєпєком ярєбїт „ї“, двї „є“, трї „шї“; брїєвєтєр чудєсїєа й з того бєсїдєа, а пак погодїєвє писєнєи.

Кара за українські шкільні підручники.

ДО УКРАЇНСЬКОЇ ПАРЛЯМЕНТАРНОЇ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ.

Господар Іван Піх, замешкалий в селі Лосе, Новосадицького повіту, почта Лабова, дав своїй дочці Євгенії, шкільній учениці, 90 грошів, щоб купила собі до науки шкільний підручник або буквар.

Коли вона купила в школі буквар і принесла до хати, батько її взяв книжку до рук, переглянув і на своє велике диво, хоч він сам українське-лемко і добре знає українську мову, зокрема лемківський говір, найшов у цій книжці багато незрозумілих слів. Тож слушно прийшов до переконання, що такий буквар не надатся для його дитини; тому спровадив собі просто зі Львова з української книгарні „Прогресса“ книжечку-буквар, апробовану шкільними властями до вжитку в народних школах і з цього буквари сам навчав свою дитину в дома.

В подальші жовтні відстав Іван Піх старшою своєю дитиною, ученицею IV, відділу куплену книжку з. зв. „лемківський буквар“ місцевій учительці з тим, що на його думку з такого буквари небагато навчиться мала дитина, як її змісту старша грамотна людина не розуміє.

Учителька прийняла буквар і сказала дитині, щоб її батько (Іван Піх) зголосився садоучаючого дня особисто в школі.

І дійсно Іван Піх пішов другого дня до школи, де його в приватній мешканні прийняла місцева учителька. Вона повідомила Івана Піха, що в кімнаті є шкільний інспектор і за-

просила його до середини. Інспектор з Нового Санча зачав розмову з Іваном Піхом на тему лемківського буквари. Іван Піх заявив, що він, як добрий батько, радо посилає своїх дітей до школи, пильнує, щоб його діти добре і вмірно поводитись у школі й поза школою та сам у вільних хвилях помагає своїм дітям у науці. І тому він сам має нагоду переконатися, що його дитина, хоч як вільно прикладатись до науки, однак з лемківського буквари нічого не годна зрозуміти, а тим більше навчитись. Далше Іван Піх заявив, що, хоч він сам родовитий Лемко, то всеж таки не знає значіння слів, поданих у букварі та в доказ цього навіть ці незрозумілі слова.

Ціла розмова була ведена в дуже спокійному тоні, але інспектор не дав рішучої відповіді.

Щойно 25. XI. ц. р. одержав Іван Піх старостинське карне орешення, яким покарано його грошанню 100 ал., з евентуальною заміною на 2 тижні арешту.

Таке саме карне орешення прислано Романові Стащаківі теж з Лоського, що також відніс учительці лемківський буквар — але сам особисто, однак з шкільним інспектором не бачився і не конференсував.

Іван Піх і Роман Стащак, оба нераслухані в старості заявках, що лемківські буквари є незрозумілі для шкільних дітей і тому вони віддали ці буквари учительці.

Натомість оба спровадили своїм дітям буквари зі Львова, які Львівська Шкільна Кураторія затвердила й поручила до вжитку у всіх все-народних школах.

Те, що свідомі батьки, Українці-Лемки дбають за належні шкільні підручники для своїх дітей — так правно, як і морально цілковито об'єднане. Чи є такий батько, що бажав би своїй дитині шкоди?

Далше не лише самі батьки шкільних дітей на Лемківщині знають, що видані лемківські буквари суперечать шкільній освіті, але також і начителі не можуть відповідно провадити науки в школах на Лемківщині з таких букварів, що родовитому, освіченому Українцю-Лемківщини незрозумілі.

З цим числом виснажено розрахункові перекази і просимо своєму вислати передплату на 1937 рік, як також залеглості за 1936 рік і за книжки.

Українці-Лемки

Видавництво „Світ Дитини“ перенеслося на вул. Зіморевича ч. 2.

Кічка раз біжав шши Митрусь до єгомосія, але ходив з лісочок оркових, не з дозиви, бо од дозиви ягоди гіркуют — вигородив, виплетав шварній кошичок і по назреліх сах самих опадінок, як малиновий опоч, вігд напипляв, бо си не годен шши бив сам раду дати з дельком азубком, старенька Отец духовин в Таризиці докж го на просту дорогу зведи. И до читаня й до писаня. Бо си го назначен халапо, як цыячок до магнису.

Што пак сталося з Митром, шитки знате. Ніч чудовного, лем вярнос, оступкувався и зато, што в селі од вісньюку ніт, не било чкди — делькой лем букарта — сьой Митро поначавяв писаного і дуркуваного, як борже сам себе; але кльше, бо спусіб простий гу науці нашов.

Тівко лем шиткого. Дивуется люденькове боски, — оджалє ся вам звало такої чудесне хлопця?

А гварите, што Веслік ріка не еден красносій як димает каміньчик вигоріне, лем кой го ник не доарят, — а сесе вам хлопця людской — не тварь.

— Ех, ти сьвата землане, наша ти лемківська мати; сила Ти така чудачків повинювала, што си вилонили з Твоєї верси і хормиш нас ярим хлабом. Твоя сьвата грудь кровю і слезамн скупана. Тебе аня за мовиам — далекиам дорогам забути не годен. Твоя чарівна сила крива до лету дала неедному і Михасеви Н. зі Синева, Микольцови П. з Вислочка, Ваньови Г. зпід Магури, Степанкови В. з Воробліка, Милькови П. з Ростокн, Мириньови З. з Бонярівки, обом Семенам з під Яворини й ішим та ішим.

Лем божого Ти зерна не годна у Бога заскарбити... Чорне гайворня, гайдз душу Твою поганяти. — ніт не буду далше писати.

— 0 —

Святий Миколай їде...

В небі метушня і рух,
Янголята працю мають:
Білий тріпають колух
Для Святого Миколая.
Інші лагодять савки,
Навантажують в них дари,
Запрягають два шпаків,
Прозсують сівні хмар.
Сів вже в сани Миколай,
В мітрі й телних рукавицях
— Гей, янголе, поганій,

Щоб на землю не спізнатись!
Сріблом сів з неба путь,
Мігають арки мов іскри,
Коні вихром так женуть —
Ще більше шалеться вістки...
Вістки чепним діточкам,
Що ждуть Гостя неперпаче:
„Діти, радість лише вам!“
Хто нечепний був — хай плаче!“
Ярослав Вільшенко.

На яку ціль ходити з колядою?

Гарний, християнський звичай ходити з „Вертепом“ і співати коляди по хатах, дуже часто використовують, або якесь невідоме місце поперевірані молодики, або та ті девки нарочно піднімаються — молява — ми колядуємо на Рідну Школу, Просвіту чи теж Церкву, але гроші з коляди забирають собі пізніше; та що ще гірше й каригідне — заходять до Абрума й пичнать цінами вечорам.

Не хочемо писати про це, якто в минулому році до одного села зайшли поперевірані колядники й колядували на свою церкву, хоч нікто цих грошей пізніше не бачив знов у другій місцевості позначилана молоді пішла аж до міста між наших громадян і там колядувала на Рідну Школу та не переслала коляди Рідній Школі, одначе зирвано заявляємо, що ані цього року, ані на майбутнє не будемо терити таких починів і строго будемо всіх пичнувати, що відомілися би зпід загального правила — колядувати виключно на Рідну

Школу. — Тому всі, що хочуть розвеселити село колядою й чесні сповістити громадський обов'язок — повинні вже тепер згодоситися у своїх українських Душпастирів, змаювати собі повновласть і листу з Рідної Школи та цілий дохід негайно по коляді обчислити, овесячи інші дари продати й всю заколядовану кноту переслати до Рідної Школи.

Не маємо врешті нічо прота того, якшо українська дітвора піде по коляді на закупто дитячих книжечок або аразкових дитячих біблїотек, бо це теж виховна ціль — одначе ще раз заявляємо, що в протинних випадках не будемо пичувати дітей, лише батьків цих дітей, що колядували би на зайві або нусті цілі. Називана таких надрукуюмо гроуби друком на першій сторінці на вічну ганьбу і сьид, що їм всезрозуміла установа байдужа.

Віримо, що таких не буде. Отжеж ладім вертепки з колядою Рідній Школи.

— 0 —

Укоаїнци на Лемківщині!

Передадичуйте зля своїх дітей газету „СВІТ ДИТИНИ“, але крім багатьох научних оповідань і новинок, багато цікавих і гарних образків. — Передплата на цілий рік 4 зл., а кварталюво 1 зл. — Для Америки і Канади 1 долляр. — Гроші і замовлення прослатьте на таку адресу: „СВІТ ДИТИНИ“, Львів, ул. Зіморовича ч. 2.

одиноку найкращу й найдешевшу яка виходить раз на місяць і має крім багатьох научних оповідань і новинок, багато цікавих і гарних образків. — Передплата на цілий рік 4 зл., а кварталюво 1 зл. — Для Америки і Канади 1 долляр. — Гроші і замовлення прослатьте на таку адресу: „СВІТ ДИТИНИ“, Львів, ул. Зіморовича ч. 2.

НОВИНКИ.

Картки з побажаннями — оплачується як дручки. Картки свиточні, білеті візитові з побажаннями, поздоровленнями, подяками і т. д., висловленнями найбільше в 5 словач (невчислюючи слів підпису і дати) оплачується так, як дручки т. е. 5 грошів. Та знизка, яка обов'язує в цілій році, набиває особаюого значіння в часі Різдва і Нового Року, коли то масово вислатьтеся побажання.

В поштоєім уряді в Синоді звелли неперервну цілоденну й цілоночну телефонічну й телеграфічну обслугову. Дотепер була лише північна обслуга.

Також з Риманава до села Полав ставляють телеграфічні стовпи, де має бути приватна телефонічна стайня „Сонного“ інженера. Розуміється, що до поботи сповоздан десь аж зпід Коросна, чи Березова своїх людей, бо нашому братові не треба заробити. Але, якби так или робитник пішов ставити стовпи під Коросно, шквалє, що тоді замури скляли б?

Веселий робитник Фланклін, славіний американський учений привгладявся шодня зі своєю віжа, як робитник бгузували хату. Одного разу зайшов він між робитників і змиланєся одного робитника, що все був веселий і вдоволенний та співав при північ, як ардої робитники кляли. — Чому ти, чоловіче все такий веселий?

— Це не велика тайна — каже робитник. Саме, як шодня йду до праці, моя дружина весело прашає мене, бажал мені шастя при праці та вдоволенє ладити мені в чєсту посудину полуденюк і виводить мене за поріг хати, наче ми шодня вчора поболіли. Вілтак бере обою синків за ручки, провадить їх до школи, а тому, що переходить по при нашу будову й тут ще раз бажє мені силн й шастя до праці. Вечором вертаю з охотою до хати, бо ладно до там виждивють мене й тішуся, що знов побачу лобу дружини і милнх синків. Тому а не лінуюсь до праці й тяжку роботу весело виконую.

Різковий випадок. У господаря Василєя Сова в Крижівці, коло Крижівці, кінв відкуси корови язык. А сталося це так: Сова дав корові пашу, щоб їла, та сам пішов до хати. Але кінв, що стовв у стайні побіч корови, почав і собі так зважтєво посусласки помагати корові заїдати пашу, що аж відкусив корові цілий язык. Тому господарі повинні держати у своїх стайнях перегоро-

дуже або окремо коней та окремо рогату тварин, бо дуже часто коропа вибиває око коневі, як виганяє його від свого жолоба.

Непрощені весільники. До хати Т. Бартусяка в Малій Ростоці, коло Лавової, де відбувалося весілля, вдерлися „брани“ з Чанова, Рибна й Матівевої та почали заводити гуляно. Вони повивисали з полуницької страву на долівку, малих дітей витягли за шию паличками до снів і там їх били, співачки соромницькі пісні; дальше домагалися горілки від батька молодого Теодора Ростоцького, свідомого громадянина, відтак загасили в хаті світло та залізними штаблями вивалили двері до комори й зграбували все, що батярні під руку попало, спротивнюючи господареві шкоду поверх 100 зл. З того наука, щоб весілля справляли без алкоголю, замість на „днборову“ — за ці гроші купити дитині гарну книжечку. Коли знає же господар хочеш пошанувати свою родину й приятелів, то повинен їх запросити до хати, погостити їх почесніти, а не пускати ріжну батярню до свого обійстя. Хіба комусь з читачів розуміє, що неперодіє сьогодні, у часі такої тяжкої бди, роботи залій видатки на пиятнук, бо це не принесе ані слави господареві, ані щастя молодим. Овсім треба розважитись у чесному товаристві, чекає же сумувати не будемо, одначе не забуваймо, що перед нами тверде життя.

Вітосіці вітають українські села в Новосадзеччині. Листів лемківські оселі сакдешного повіту вподобали собі якісь драбуги та щораз частіше навідають їх своїми візтами. Незадво вкрали воца у Великій Ростоці Ассентіві Поліваці граффон, у Крижівці „заасентерували“ коза у господаря Захара Вітька; відтак нічоно порою закралася на приходство в Новій Веси та „дарекривували“, що їм тілкі під руку попало. Тож самої ночі зграбували коршум жидка Рінгеля в Крижівці та шезли в лісах.

Дивне, що недавно якісь „гадлярі“ вкрали коня з стаїні приходства в Новій Веси та скоро поновили свій напад на приходство. Отже з того виходить, що залевні якісь „реформатор“ завзявся й думає, що старенького о. парох сидить „за дукатах“, тому бандити нападють на Бога духа вниших людей, щоб послідую сорочку з них здерти. Таке саме з А. Подвійкою в Ростоці, що хоч його кралицца ледя клегак, то вічно якісь посторонні дикуні крутяться коло його хати; од-

ного вечора стріляли навіть за Подвійкою. Не хочеться вірити, щоб про це органи безпеки не знали та не старалися викрити злододі і забезпечити життя й майно інших громадян.

Страх має великі очі.

Як довідуюсь, українські літаци й легувські школи „Союзу Гетьманців Державників“ в Америці затривожили большевиків до той міри, що большевицький амба-

сador в Ушінгтоні, Тронівській уладжає за потрібне зложити в секретаріаті ЗДПА проект артіи „С. Г. Д.“, „Союзу Гетьманців Державників“, як каже советська нота, — пригрозиле українцям до наладу на Совети.

Американський уряд відкинув цей проект, бо вважає його „необіснованим і зливим, що не може обмежувати свободи своїх громадян“.

Хто є властиво Апост. Адміністратором Лемківчини.

Урядово проголошено та подано до приладного відомо, що новим апост. адміністратором для Лемківщини іменовано о. д-ра Якова Медвецького, бущого каноніка зі Станіславова. Тимчасово у всіх справах, що належать до юрисдикції т. зв. апост. адміністрації для Лемківщини, з оцізком у Риманові-Живці не о. Я. Медвецький радить, лише о. Володимир Вахнин, завідаель у Лошні біля Риманова т. зв. „хоронний дієкан Лемківщини“. Він саме переносить українських священників і наказує виплатити або невиплатити пенсії українським священникам.

Недавно зайшов до кашчеларії т. зв. апост. адміністрації в Риманові-Живці о. Василь Дяк, завідаель парохії у Мишаній коло Дуклі, — з проханням, щоб його бодай через зиму залишили у Мишаній, хоч — до речі — недавно о. В. Дяк прийшов до цього се-

ла перекинений з Радоцині під Горлицями на це завідаельство.

Апост. адміністратор о. Медвецький його не прийняв, лише сам о. В. Вахнин з задержто до гори головою заявив: може хочете йти до Шкляр? Я вам дам Шклярі, бо того зо Шклярі перенеу.

А в Шклярях як нам відомо душпастирне о. Ярослав Ширба, і немає найменшої причини до його перенесіння — хіба лиш те, що він українсь.

Тому запитуюмо апост. адміністратора Лемківщини, хто властиво сповіне урад апост. адміністратора, чи о. др. Яків Медвецький чи о. Володимир Вахнин? Чи може т. зв. апост. адміністратор подієти своєю владою з людномо, що своїм поступованням на кожному кроці відірвав повагу і становище т. зв. апост. адміністрації?

Чекаємо відповіді в цій справі.

Даремні зусилля.

Лемківські села від довгого часу засипують ріжними суцільними „оказоними“ газетами.

Останньо навістив їх „оказозий“ „Рольний Велжопольскі“ з Познаня. Мабуть панове з тих „оказоних“ газет, вислаюючи лемкам ті „оказони“ числа своїх „рольників“, мають до лемків якусь „цельову смилатво“?

Так чи сяк, але тут наглядно okazується, що такі „висліки“ не тривають на податну — адресу.

Нішній лемко це не якась дивовижка, він собі відносно тих усіх „оказоних“ газет постановив: — Побачимо чия візьме. — Чи мені okazово „читати“, чи комусь „оказово“ присилати.

„Пренумерув“ їх так довго, як дово йому „оказово“ послізлять. До того прибуває ще лемкові та поміч парцеліційна справа на „сходніх кресках“.

Лемко хотів би довідатись від тих „оказоних рольників“ і „господарів“, як вони на ту справу надаляються? Чи не схотіли би, як планов, що з такою шперто любово добувають до лемківських дверей, повести успішно-перекуючю акцію за понеханям „осадзінні всходніх креску“ своїми, а за наділенням, без винкулу, попри наших східніх братів українців, і нас, лемків, що дусимос тут на гіських неужитках не одвою наддо, а бодай кількадесятма тисячами гектарів? Того, нашим хліборобським потом, сілзми і кровю зрошено землічкою! Маємож ми, лемчата, теряться по Сибірах, то ануж, пане джео — започаткуймо „млодць“ з той пекучої справи.

Щож як панове „рольники“ і „господарі“ на це скажете? — Ні пиди „всходньо-крескові“ змі в обце рече!“ (А. Я.).

Воєнні пам'ятки на Лемківщині.

Підчас світової війни наша Лемківщина була тереном великих боїв, особливо в 1914 і 1915 роках. Понад 50 воєнних цвинтарів плагує на нашій землі світової війни. Крім того в наших горах є понад півтора тисячі окремих могил, в яких спочивають воїни австрійської, російської та німецької армії.

У деяких окремих могилах спочиває по кількадесять воїнів, так, що Лемківщина справді має як надто багато пам'яток по світовій війні — завирі.

Як відомо, російська армія в зими 1915 року намагалась перейти на Лемківщині Карпати й дістатись на Мадяричину. В бою за той період згинув десятків тисяч росіян, а в перших днях травня в повіті Горлицькій, в офензиві австрійців, росіяни залишили знов на Лемківщині тисячі могил.

Найбільші воєнні цвинтарі та найстаріші утримані знаходяться на хребті гори Магастівської Магури й коло Гладшівена, де побудували гарну дерев'яну каплицю. Також цвинтарі в Грабі, в Конечній та го-

до Рететова утримані дуже старі. На цвинтарі коло Рететова побудували гарні дерев'яні хрести й вежі. В Сеньковій, у напрямі на Горлиці, на воєнних цвинтарі спочивають воїни, що згинували у великій битві під Серами. У Пустках по цвинтарі є понад 800 воєнних могил, в яких похоронено багато у кравців з австрійської та російської армії.

Битва під Горлицями була однією з найбільших битв на російсько-австрійським фронті. Ця битва рішуче перемогла австрійців. По тій битві остало за Горлицями воєнне цвинтаріще, покладене на горі. На тій цвинтарі є понад 160 воєнних могил, в яких спочиває понад 2 тисячі воїнів і 140 окремих могил.

Зрошені теж кровю воїнів верхній гір у Сивічній, зокрема дуклянський й дубківський переїди. Воїни похоронені на великих цвинтарі в Сивочі, де майже з цілою сивічній землі виборили тіліні останки учасників світової війни.

Лемківщина зрошена кровю, засіена могилами.

Учімся від Єгиптян.

Молоді єгиптяни, що живуть в Африці над рікою Нілом зорганізували свою молодіж, що цілою душею намагається пробудити до національного життя свій народ. Існують організації т. зв. „Зелені Сорочки“ підпорядковуються своєму провідникові. Він зовється Ахмед Гуссейн. Його дія: культурно відродити цілий Єгипет. Тому теж він видав 10 приказів для єгипетського народу, в яких домагається, щоб усі громадяни Єгипту:

- 1) говорили лише по арабськи й ніколи нічого не купували в жаднім склепі без арабського напису;
- 2) не вживали алкогольних напівків і неморальних розривів;

3) попирали в першу чергу єгипетські товари;

4) молились до Бога й якнайчастіше звиджували християнські церкви;

5) знали напам'ять слова й мелодію національного гімну;

6) працювали включно для рідного краю;

7) кожний єгиптянин повинен бути гордий зі свого походження;

8) твоєю державою буде все Єгипет і Судан;

9) твоя ціль: Єгипет понад усі;

10) твоє знамя: Бог, батьківщина й король.

Велике протибольшевицьке віче.

В Саскатуві, провінції Саскачеван у Канаді відбувся недавно четвертий з'їзд БУК (Братства Українців Католиків) при участі понад 600 членів. З'їзд відбувся під керівництвом релігійно-національного виховання молоді. Тій сарані були головню присвячені головні реферати і наради учителів, шкільних радників і батьків.

Заходом БУК-а у Вінніпегу відбулося велике протибольшевицьке віче, яке ухвалило візнати усі українські національні товариства створити

протибольшевицький фронт і підти наступно проти комуністичної партії, що нищить нашу еміграцію. У відповідь на той заклик Канада заробила від протибольшевицьких віч. У більших містах ті віча підготовляють спільними силами всі українські братства і національні товариства. В Едмонтоні відбулося протибольшевицьке віче при участі 800 осіб. В парі з протибольшевицькими маніфестаціями їде організована праця в українських товариствах Канади.

КОЛЯДИ, КОЛЯДКИ і ЩЕДРІВКИ

стор. 64, ціна 25 гр. з опл. почт.
Замовляти в В-ві „Криниця“
Перемиськ, скр. почт. 148.

Лемківське дзеркало.

Якось мене права рука почала свербіти й то так, що вже далі годі втерпіти. У нас кажуть: свербіть права, будеш когось бити, а як у ліну — гроші числяти.

Але хто гроші має в теперішню днину? Значить, треба бити, хто московську підставить спину.

— Така нам завирюха піднілася на нашій землиці, що задалось би негодного мазкути по лиці...

Намногожилось комуїстів, а хто буде робити, щоб узго голоту прокормити?

Повдигали ріжкі маски, підкували ноги; одна біда, що з під фурашки визирають пейси й роги...

Не досить, що з обидей волі маємо всюку голоту, що веде руйнівну роботу, а вже лізе „слово“ — це й „нашим“ називають, що скривсь по хизкам його розкидають.

Комуною аж динше; хвалить райсовети. Пише: „люди мудрі там, ваути та одиті“.

Колісь знов іду стежками, до моєї Євки жіночної мамі — поза огородом. Там стрічува панка, що немало селу заподівав шкоди.

Він отверпає піну і так гримить без ліку: „Ви стало бити мні на поперечки, а мене слухати не хоче село теперички. Ви не смійте мої сделки боляч критиківати, бо я магу вас к чорту гостину посалати“.

Я розсміявся йому в очі, сплюнув, сказав йому „дурень“ та відвернув плечі.

Господиня підставив там до „рускаво раю“. Та, ба! вони не підуть. Чому? Всі це знають...

Вони волять „у біді“ тут бахманів пускати, бо все найдеться „хтось, що запалити“.

Диняє динше, що сусід на це поволяє й сам собі пісньюмаю я мочку порпає.

Ет, наш господар добре вже загартувався, він нераз же з гірших хляків здоровий видістаєся.

Тож і тепер — буде риманівський чин червоної лілкі, однаково Язик дідько вхопити!

Так всім повідіє

Кум Гаврило Чмелик.

Виховна діяльність Кружка Р. Ш. в Сяноці.

Кружок Рідної Школи в Сяноці, на правах Повітового Кружка, обіймає у своїй діяльності терени снівського, березівського, ривиського та короснянського повітів. Найкращі висіди своєї діяльності осягнув Кружок минулого року в ділянці „Дитячих Садків“. Було їх 14, з того 1 у повіті Коросно, 4 у повіті Березів, а 9 на терені снівського повіту. Організацію садків розпочато вже у квітні 1936 року.

Для виховлення провідниць улажено в Руській Дубрівці аразковий дитячий садок, де відбували практику кандидати на провідницю у часі від 24/6 до 3/7 1936 р. У цьому кіпценому дні відбулася конференція з кандидатами на провідницю, та кожна кандидата переводила практичну лекцію. Голова Кружка „РШ“ у Сяноці, що проводив цій конференції, переконався, що кандидати віднеси користь з цього курсу, бо безпосередньо, практично вчили вести дітвичі садки. Тому, що в наших околицях не було провідниць, відповідно підготовано до ведення тразкового садка, запрошено до него садка на провідницю п. Теофію Малюк з Дрогобича, яка виказалася сідючівкою з двох теоретичних курсів, і вела вже перштин дитячий садки.

Дитячий садок у Дубрівці Руській. Садок тривав від 23/6 до 30/8

1936. До садка вписаних було 40 дітей, ходило правильно около 35. Приміщення садка було в домішці місцевої читальні „Просвіти“. У садку було доживлювання, діти діставали друге снідання: солоджену каву й булочки. Садок устроїв 9/8 1936 „Свято Матері“ і 30/8 „Свято Дитини“ з багатою програмою та діточими театральними виставами.

Садок у Турніській від 10/7—19/7 1936. Вписаних було 28 дітей, але одні динни діти не явилися в садку, місцевий провід зражився цим і заикнув передчасно цей садок. Провідниця п. Наталка Ставка. На другий рік цього напелено не буде й всі діти будуть пильно перебувати у садку.

Дитячий садок у Улючі від 28/8 до 30/9 1936. Вписаних дітей було 80 і всі приходили до садочка. При міщенім садка була домишка, ванята в дворі. Діти користали також

а ліса, широкої площі над Сивом та з подвіря коло домишки. Приміщення тут доживлювання дітей, кошти якого покривали частинно родичі дітей, частинно Кружок „РШ“ у Сяноці. Провідниця садка — п. Ольга Бандривчак. Садок покінчено пописом у дні 11/10 1936.

Садок у Турні Волоській мав вписаних 35 дітей, правильно ходило 23. Приміщення був у домішці читальні „Просвіти“. Замітте було заінтересовання родичів дитячим садком, бо вони часто навідувалися до садка. Провідницею садка була п. Марія Борис. Діти з дитячого садка виступали дини 2/8 1936 на фестиві, який приніс 60 зол. чистого янску. Окреме закінчення було 30/8 1936. Харч для провідниць дав священник о. З. Круський, місцевий український душпастир.

Садок у Загунні від 5/7 до 28/8 1936. Приміщення садка — домишка місцевої читальні „Просвіти“. Вписаних було 89 дітей, ходило правильно 69. Доживлювання дітей відбувалося перед полудд і по полуддні, а складалося з солодженної кави, або молока і булчок. Торжественне закінчення відбулося 28/8 1936, програма складалася з 23 точок. Садок вела п. Ольга Цегелик, дочка місцевого українського пароха і декана.

Садок у Війсьямі — Залузі від 5/7—20/8 1936. Вписаних було 100 дітей, ходило около 50. Садок приміщений був у домішці невикінченої будівлі Української Захоронки, а переважно перебували діти під отвертин небом. Заняття дітей відбувалися перед полудд у Війсьямі,

та полуддні у Залузі над Сивом, у лісі або в саді. Устроено „Свято Матері“ 9/8 1936 а театральною виставою „Ляльс і Гануск“ дини 30/8 відбулося окреме закінчення. Провідниця п. Юлія Яненьо.

Садок у Согороні Долішньому від 5/7—30/8 1936. Вписаних дітей було 22 і всі діти ходили правильно. Провідниця садка — п. Анна Сірівна. У садку доживлювано дітей, які приносили собі молоко і хліб, а два рази на тиждень діставали солоджену каву і булочки з Кружка „РШ“ у Сяноці. Садок покінчено 30/8 пописом під отвертин небом, присутних було около 150 місцевих громадян і з сусідніх сіл. Садком опікувався о. В. Рабій, український парох з Юронець, який поширав його грошевими жертвами.

Садок у Новосілях від 12/7—19/8 1936. Записаних було 40 дітей, ходило 30. Діти діставали раз на тиждень каву та булочки з Кружка „РШ“ у Сяноці. Садок був приміщений у домішці читальні „Просвіти“, діти користали також із саду й подвіря. Провідницею садка була п. Ольга Бандривчак. На сяччюне закінчення у дні 19/8 зложилось 21 точок справно виведених; між ними виставка „Діточий Сон“ та народні танки.

Дитячий садок у Вороблику Королівським від 5/7—30/8 1936. Садок був приміщений в домішці Кружка „Сільського Господара“, діти користали з подвіря і площі над рікою Табор. Вписаних було 40 дітей, ходило пересічно около 30. Діти приносили собі друге снідання і підлечірок. На закінчення відбувся попис дітей під отвертин небом, на який зложилось 29 точок, ефективно виведених. На закінчення було кільхасот громадян, які з великим одушевленням і вижвами радости приглядалися співам, деклямам, віршам та іншим діточим творчостям. Були теж місцеві неосвіщені, бо неосвідомлені люди, старої дати, але вони приглядалися цему святові зза плота. Цього року не мали вони ще відваги вступити на територію домики „Сіль-

ського Господаря”, але можна сподіватися, що в наступному році всі їхні діти таяв знайдуться в українському садочку. Провідницею садка була п. Марія Калішівна.

Дитячий садок у Височанах від 5/7—19/8 1936. Приміщення садка — будинок державної школи. Записаних дітей було 18, ходило 15. Діти користали з подвіри, города й площі над рікою Ославою. Неправильне відлідування садка через дітяк треба принести родичам, які під час праці у полі оставляли дітей в хаті, щоб П доглядали. Діти приносили собі другий сніданок і підвечірок. Попис дітей відбувся в закінченні 19/8 1936, а складався з 29 точок, введених гарно і ефективно. Присутніх було багато громадян з Височан, Кокушного, Подолної й Долниці. Провідниця п. Анна Чабанівна з Долниці, веде садок при великих накладі праці та особистого пожертвування, не зраховувалася тех численними перепонами, але напика зуміла їх все побороти. Височани не дуже занадана село, відстає від світа, тож і праця там була дуже важка. Тому тим більшу вагіть має праця провідниці. Честь таким ідейним громадянкам!

Дитячий садок у Володзі від 1/7—30/8 1936. Вписаних дітей бу-

до 74 і всі вони ходили точно до садка, бо це діти свідомих і розумних родичів. Садок ведено під фірмою місцевої читальні „Просвіти“. Приміщення садка у доміні Народного Дому було дуже відповідне, бо одна кімната була призначена на маршанка, а друга на

Ідаліано. Діти приносили зі собою другий сніданок і підвечірок. Вдовольнення дітей і родичів із ведення садка було велике. Садок веде п. Евгєнія Сорочак. При забавах на вільному воздухі використовували діти роскішне болоння над Сяном. Садок устроїв дня 28 „День Матері“, а на закінчення відбувся окремий попис у дні 30/8 1936.

Дитячий садок у Сєлєських від 1/7—31/8 1936. Дітей у садку було 22, усі правильно приходили. Са-

док був призначений у доміні читальні „Просвіти“. Провідницею садка була п. Ольга Сімко. Садок закінчено пописом, який приніс 24 зол. чистого зиску.

Дитячий садок у Гуті тривав через два місяці. Гута не недалеко село коло Володзі, тож окремий садок свідчить про свідомість та мошних громадян. Дітей вписаних було коло 20 і всі приходили точ но до садка. Садок покінчено гарним, веселим і будуючим пописом.

У всіх садках відбувалися заняття від год. 9—12, а дуже часто продовжували провідницю науку й забави до год. 13. По полудні від год. 15—18.

Усі садки оставали під опікою місцевого „Комітету для опіки над дитячим садком“. Комітет складався з 5 осіб, а проводила у Комітєти Куратор дитячого садка. Комітєти полагоджували всі адміністративні справи садків (домішка для садка, площа для забав, удержання чистоти у доміні, закінчення умов з провідницею, стягання оплати від родичів, правильна виплата винагород за провідницю, старання про доміну на імпрезі, забезпечення харчу та мешкання для провідниці).

Про доміну на ведення „Дитячих Садків“ постарався Кружок „РШ“ у Сяноці, від фірмою якого веде-

Приславте належність за книжкою і передплату!

но садки. Тільки громади Володзі, Гута і Сєлєська, Березівського повіта, виконалися згод то усім відомою постановою, що садки мають вести виключно під фірмою „Рідної Школи“ і ці три громади вели садки під фірмою читальні „Просвіти“. При уділованим дозволу на ведення дитячих садків, не ставила влада на загал ніяких перепон, тільки на садок в Улоці відмовило сразу березівське старство дозволу, але новітніший уряд у Львові за інтервенцією Голотної Управи „Р. Ш.“ узяв дивна відклик нашого Кружка, в наслідок чого березівське старство дало нам дозвіл на ведення садка в Улоці і наш Кружок використав цей дозвіл.

Необовіжковим, але дуже багачим завданням провідницю була організація достору у цих громадах, де вони вели дитячі садки. Майже у всіх цих громадах були спроби здійснити це завдання, однак не всюди удалося це вчинити в однаковій мірі. Найкраще була організований достір у Дубрівці Руській, де досторовача мошадь, так хлосці як і дівчата, дуже радо гуртувалися коло провідниці. Вона використала цю обставину і посвочувала досторові майже щоденно багато часу, вільного від занять у садку. Завдяки провідниці вивчилися члєни достору українських народних танків, пісень та устроїли дві театральні вистави виключно власними силами, а саме 9/8 „Серед Ангєліа“ та 30/8 „Весєла Сєпілка“. Обі вистави пройшли дуже успішно. Так само багато праці для достору зложилал провідниця дитячих садків у Загутині, Воробляку Королівським, Височанах, Тариві Волоській і Новосєліцях. Успішно працювала теж через достору провідниця у Вілєській. Якщо у всіх цих громадах, де велася праця над достором, найбільше би інтелігентні провідники, чи радше провідниці, що зуміли би повести цей достір дальше витиченим уже шляхом, ми були би в короткому часі свідками гарних успіхів. „Наші найменші“ та їхні родичі оцінили як слід велику працю провідниць у дитячих садках та всюди зі спочівання в очах прашали їх на відлідування, дуже часто цілі громади виходили на заліничні стації прашати провідниць (Воробляк Королівський, Дубрівка Руська, Височани).

(Докінчення на стор. 11-14)

Найкращим дарунком на св. Миколая, Янєнку і Новий Рік є прєйшла казєчка опадности КООПЕРАТИВНОГО БАНКУ

„ДНІСТЕР“
у Львові, ул. Руська Ч. 20,
на яку єрїє зазначєна відстєтєвє книжка одєратєри та 8 вагєрєдєтє за опадности у висєтє 25—100 злотєх.

Чорт біса тягне з лґса.

(Перед заложенням пресового органу риманіської адміністрації).

Розходиться довкруги вістки, що знайні нашому громадянству, пресовий орган кривницьких „русских“ посягає з наміром покличити вже зі своїм наміром безславним, соромним життям. Причиною цього обставина, що народ так холодно, та з такою неохотою й обридливим ставиться до своїх злістком і формою крайню вбогої у пустоті, а своїм значним цілком безвартісної газети, що вже навіть і панська ласка враз з „дособітми“ нічого її не помагає. Кожен Українець-Лемко добре знає й знаменито аде собі справу з цього, за чії фонди й з яких потук заложена ця газета, та з чим цілком має вона служити. З цієї причини кожний, чесний й розумний читач з несмаком і з сурбурним відвертається від неї. І же дивниця, бо її писання така мізерна, що вже взагалі нікого не потрапить заітересувати, ані зацікавити.

Понадто „тяжко-вченому“ редакторові цього органуку, знаменитому „реформаторові“ лемківського шкільництва, котрий навіть в самій Кривній стратив грунт під ноги, вже до цього ступня вчерпався матеріал і фантазія до писання, що оперує тільки рещтками своїх „геніальних“, умихних сил і часу, та вже сам бачить і признає, що дальше існування цього органу недоцільне й безсмыслеве.

Але заразом варинна перед кривницьким „Лемком“ питання, як то покінчити зі своїм нудним життям. Бо заложити собі безаромно петлю на шию й так марно згинути, то злось для корифея руссофільського руху на Лемківщині неговориво, бо мовля, що такі скажуть люди!.. Щоби цього озвинути, пригадували наші „русски“ такий вихід з цієї скрутової ситуації, що кривницький „Лемек“ має перемінитися на якийсь свого роду пресовий орган риманіської адміністрації; дальше має бути нечестаний не „тяжко-вченою“ мовою кривницького літервіста, але етномологією, та має виходити в Сяноці, або у Львові, а не в Сікузі кривницьких „русских“.

Таким чином наміряють наші дєморосли „русски“ вже отверго, нібито о власних силах — принайменше для людського ока — видавати власний часопис, та бу-

дувати Москву на українській Лемківщині, тим разом вже безпосередно під „опікування крилами“ й „високим“ протекторатом риманіської адміністрації. В цьому напрямку ведеться вже від довгого часу оживлена переписка, а попередній між кривницькими, риманіськими, та львівськими „русскими“, нібито заложити й редагувати свій, пресовий, руссофільський орган для балаччення прилюдної спільної українського населення на Лемківщині. Уже навіть намічений й її редактор, — розуміється вже аж не такий „тяжко“ вчений, як кривницький, для цього проєктованого, нового, пресового органу, а має ним стати один з львівських „русских“, котрий вже навіть в тій справі задив до риманіської адміністрації.

Одначе українська суспільність Лемківщини тим фактом вже зовсім не приволожить, ані не переживається. Вона над усіма, так численним перекладеним на нашій шкурі експериментами переходить до порядку дня. Ні сама т. зв. апостолицька адміністрація, ні жадні її пресові органи, хочби їх не знати, сілкими, заложено, вже рішучо не поминають, ані не загамують зросту й поступу української, національної свідомости на Лемківщині.

Семен Петражницький.

Замість вінка на свіжу могилу.

Певе нова членкиня Союзу Українок в Америці, громадянка Ангастія Рибак, зміїшила від нас із віки. Тяжко погодитись з думкою, що така ідейна і щира народна віничка не живе. Бл. п. Анастасія Рибаківна одним своїм гарячим серцем любила наш великий Український Наїд, вона бажала йому добра й ціле своє життя трудилася й вмітала щоб організувати наше Українське Житовство на еміграції в одну велику Українську Родину.

Наша ревна передплатниця громадянка Анна Оліяр пише з того приводу, що вона мала честь пізна-

ти до ширю дячку на Першому Лемківському Конгресі у Філадельфії та паки слова, які чула з уст бл. п. Анастасії Рибаківної глибоко запали в її серце й ніколи не забуде цієї чарівної величюї сили, що падали з душі Покійниці.

Замість вінка на свіжу могилу череслата добродійка Анна Оліяр на пресовий фонд „Нашого Лемка“ один долар із ширим бажанням, щоб одинокий український часопис — „Наш Лемко“, находився в кожній хатині, де лише жевріє українське серце.

—o—

Десятиліття української кооперації.

Кооператива „Єдність“ у свої Улож над Сяном святакувала в дні і листопада п. р. десять-ліття свого існування.

На саму програму святочої: Академії зложилися такі точки: Відсвіннана кооп. гмину — мильним хором. Промова і заїт із десятилітньої праці кооператив, виголошеної Впр. о. І. Гайдукевичем з Догрої Шлях. Задвоїємо разом брати — муж. хр. Трудиси й щаді та другі декляції Василя Мурявичи, Марії і Степана Пельц — мильних дітей. Відчитання прівітій від Лемків. Союзу Кооп., Філі С.

Г. Народ. Торговлі, Кружак Р. Ш., Кредит. Кооп. „Сяні“, Українського Народного Дому в Сяноці та багатьох читальн. „Просвіти“, Вручення грамоти Голові Надр. Ради Впр. о. І. Гайдукевичеві для Миколи Добрянського, місцевого кооператора.

Про значіння кооперативного гитолосія Роман Солтквичем. Ювілейний привіт і співів. В закїченню „Ще не умерла Україна“.

По Академії відбулася вистава „Пан инспектор“ і танкова забавна своїх і гостей. Догіх гарний.

—o—

Франц Ковковський.

Від Сянока по Динів.

(Мандрівка піни-східними межами Лемкіщини).

Із Тешовою доїжджимо вузькою пішохідною дорогою до **Обарима**, сьогодні також спільнозванного села (40 душ українців). Колись було там інше, бо ще в 1828 р. збудували були там церкву під покровом Преображення Господнього.

З **Обарима** спок до **Валрової**, де задержалася ще сотня душ українців, а відсіля 5 кілометрів середньої сільської дороги до села **Іздебок**. Тягне нас там стара церква, збудована в 1660. р. Про повстання села Іздебок розповідають так: Польський король Казимир надав шляхтичів Іздебському з Мазша земельну послість в Динівщині й там він поселився wraz з своїми дворянами. Від того то шляхтича пішла нава нові оселі „Іздебок“. Пізніше прийшло тут багато Українців із Закарпаття, що в Іздебох замешкали. Ерекційної грамоти греко-католицької парохії в Іздебох немає. Але і з того, що оселі була спершу лише грекохотівська церква — та не було костела, видно, що перші мешканці Іздебок були Українці, а шобно пізніше якісь латинники тут прийшли й осіли. Врешті у 1593. р. тодішня власниця земельних послістей у Динівщині, Катерина Валовська перетягнула багато українців на латинський обряд і греко-католицьку церкву в Іздебох замінити на латинський костел. З той причини Іздебські Українці позбавили власної власної церкви, ходили через довгий час до церкви до Волоші. В 1650. р., або 1660. р., побудували собі свою власну церкву в Іздебох і там вона стоїть по нинішній день. У парохіальних актах в Іздебох знаходяться відписи грамоти з 1670. р., що не місцевий діач, Франц з Оржеховця Оржеховський свещеником Іванові Зубарновичеві дав привілей обслуговувати Іздебських Українців. Під часину пору живе в Іздебох понад тисяча українців, що гуртуються в читальні „Прогресит“ з власним домом. Шла культурна праця спирається на особі тамешнього ревізника о. Ореста Калужняцького та його брата п. Радзика Калужняцького.

Іздебки мають також свою кооперативу і м'ясоцеху, підначену Р. С. У. К., що міститься різнєю у власній домівці. Школа Троякова з польською мовою навчання. Взагалі треба відмітити, що Іздебки це оселі, що наче оаза окружена довкола воляськими або спольоненими селами, як саме Яблоницю, Валривою, Обаримом, Невісткою, Присітницею та Кремною.

З Іздебок вертаємося через філярарок Гуті до **Невістка**. Це теж латинське село, шніж живе в ньому не ціла сотня Українців, що — не маючи ні відкіль допомоги ні заохоти — у майбутньому підуть також сльдіми однієснями... У поганому настрій, повні невеселых думок виїжджимо на битий гостинцев, шоб під Гдинчовою переправитися поромом через Сян.

Доїжджимо до **Волоші**, або як тепер зовуть її урядово до Володкі.

Души наші зараз просявються, неселая. Це візреше, українське село. Читальня „Прогресит“ у власній домівці. Соція, Відродження, Кружок „Сільського Господаря“, Співочна Кооператива, М'ясоцехи та Каса Стефаника. Пригадую собі, що був я вже у Волоші тоді, як населення будувало читальняний дім. Дійшло до якогось непорозумін-

ня з адміністраційною владою, бо дім почали будувати заблизко дороги. Влада догвинудася цього аж тоді, коли мурн дому вже були високі. Треба посукути дім три метри взад, або перестати будувати. А посукути взад тоді було, і що тоді діється? Одна громадянка відступас безплатно до своєїго подвір'я 3 м. ширн землі, шоб тут повести дорогу і в цей спосіб зробити для читальняної хати німаганій відступ. Дорогу, що в тому місці заломовалася, випростували й сьогодні читальняний дім пишастесь гордо серед села. На жаль — забув я призначити цієї громадянки, а сльді би його золотими буквами висписати при вході до читальняної домівки. Завиустеся убийшовиці в село, Гарні хати, често вдержані вулиці з хідниками для піших, і маселених влічине, хоч не шавкує лам покірно. Воно жак, що сидити на своїй землі, вміє цінити свою гідність.

Коли основано Волошу (Володкі) невідомо. В кожному разі маємо в старих судових документах сянського суду вістку, що в 1444. р. існувала там церква і при ній був Парох. Назву бере село мабути від того, що напочатку оселени там воляськими колоністами. Самостійна парохія існувала у Волоші аж до 1845. р., а в цьому році перемиский єпископ Свигурський потуцки Волошу зі Селеським, аж у 1935. р. Волошу відлучили знову від Селеська та створили там самостійне євхаристство.

Недалеко на полудне розоложилася **Воля Волошська** (тепер зовуть її Володзкі Воля) — має сльцше, нічим не ріжнеться від інших йому подібних. Має читальню „Прогресит“ з власною домівкою.

Коли вже згадано про Волюшську Волю, то сльді зазначити, що таких осель, що їх називали „Воля“ в сянській землі багато. Згадаю тільки Волю Морохівську, Завадівську, Стефанову, Петрову, Рачкову, Петрову, Посолову, Волицю та інші. Стрічемо також ріжні „Посадн“, що є рівнозначні з „Волями“. Звідкиж ці назви та що означають?

При заселенні таких великих та з огляду на ліснотий і гірський терен треба було населенням давати ріжні полєгкості („доли“) в чиншу та данинах, шоб їх заохотити до оселювання, „посадити“ в новозаложеній оселі. Ці полєхті були конєчн, бо всякого рода драчки й даннини були просто величезні. У XV. та XVI. столітті побіч нормальних чиншів після скількості та якості землі кметі ще ріжні даннини, а саме мусять давати збіжжя, дріб, безрого, шнці, шовці (яє т. зв. „лочот“).

Там, де селення не мали права поборо дров із ліса, мабувають це право „Мсовним якувом“ („осин“). Крім цього мусять вони давати панові „о'бдане“, тобто раз у рік доставляти йому всего, що він потребує до обду, платити „куну“ („хуншю“), як дівчата виходять заміж у друге село. Як пан їде на війну, тоді кметі мусять йому платити підмогу в грошах („восине“) та давати ще покірну. У сянському повіті були такі села (Ячмир), що мусяли панові, що йшов на війну, доставляти навіть масла.

З кінцем XV. століття починають заводити по селах регулярну панщину. От приміром у Яблонці вже в 1480. р. кметі платять чинші „обдане“ та ще мусять обробляти для пана двірські ґрунти й городи та шоркою звозити для двора по 3 фіри дров. У Смільщиці та Великомолі мусять тоді вже працювати по два дні на панському ґрунті.

Яєна річ, що люди старинсье поселєтєся там, де впродовж кількох чи кількандцятьох літ мали „волю“ від цих драчок і даннин.

Але маудруймо далі. (Докінчення буде).

(Докімчення зі стор. 8-9)

З приємністю треба зазначити, що при організації й підтримці дитячих садків радо і ревно помагали нам українські священники, що не падали через значних матеріальних коштів (о. Зенон Крпський — Тирна Волоська, о. В. Рабій — Согорін Дошів, о. Кам. О. Константинович — Дубрівка Руська, о. Т. Марко — Володків, о. В. Середюк — Турнісько, П. Соляк кевчичев — Улюч).

Коли Дитячі Садки розпочали свою діяльність, наш Кружок мав на своє члнв низьких фондів. Поро-

лено енергійні заходи і гроші роздобуто. Наш Кружок одержав на дитячі садки наступні підмоги: 1) Півториної Вндіз у Синої 75 зол. і 1000 кісток кави; 2) Івж. Богдан Дрималек 10 зол.; 3) Головна У-права „Р.Ш.” у Львові 300 зол.; 4) Маслосоюз у Львові 50 зол.; 5) Центросоюз у Львові 30 зол.; 6) Н. П. у Синої 5 зол.; 7) Церква у Дубрівці Руській 20 зол. — Разом: 490 зол. і 1000 кісток кави.

На організацію й ведення Дитячих Садків наш Кружок видав 617 зол. 70 сот., з того значна частина пішла на доживлювання дітей.

До наших Братів за океаном.

Заявки і прохання, надіслане до нашої Редакції до поміщення.

В першій черзі прохано помістити щиро подяку нашому Землякам Братям Українцям у Лемківщині за Океаном за їх культурний дар у формі передплати на часопис „Наш Лемко”, без якого ми Українці на Лемківщині не могли вже сьогодні обійтись. „Наш Лемко” — це одиниць лікар для Лемківщини, що лікує наші села медуської протинукрїнської та комуністичної зарган.

Тому кажемо до Вас Рідні Сестри і Брати за Океаном, що люта доля примусила Вас кинути рідну Вішу стріху і загнала Вас у чужі далекі сторони за краєм — може — хлібом, не забувайте за Своєю Рідною, Своєю і Приятелями, пере-

шліть і цього року передплату для Ваших братів у Карпатах, щоб вони скоріше пізнали, чий ми син, щоб учились постійно за рідну батьківщину, за долю своїх дітей та знали боронити своїх належних прав і права.

Кому з Вас лежить на серці добро і краще завтра рідної Лемківщини, кожний з дотеперішніх Передплатників в Америці і Канаді посліпне прислати свою передплату і на „Нашого Лемка” та книжечки Своїм братам у Старому Краю, бо цим покажемо всім, що ми ніколи не покинемо брата за брата.

Іван Мицько, син Гвита
з Полонної к. Свянос

— 0 —

Пропала фундація.

МОСКВОВІЛ ЛОМИТЬ ЗАВАНЦІАН СВОГО ПОПЕРЕДНИКА.

В Курії апостольській адміністрації для Лемківщини діються нечувані скандали.

Перший апостольський адміністратор на Лемківщині, з осідком у Римакові—Живці, о. др. Василь Масцоха, знаток канонічного права, мав свою добру й ціну, велику богословську бібліотеку. В годні своєї смерті записав він у шлюсти свою бібліотеку для Богословської Академії у Львові.

І дійсно деякі з цих книжок одержала згадана Богословська Академія у Львові, одначе — на жаль — не всі, бо наслідник бр. п. о. Василь Масцоха, провізоричний управитель апост. адміністрації в Римакові—Живці — о. Іван Ползиский, теперішній завідатель обох Воробльок — Королівського й Шляхецького, побіч Римакова, казав по смерті свого попередника добрати ключі до дверей кімнати,

де були зложені книжки, переказави волею о. В. Масцоха для Богослов. Академії у Львові та що цінніші книжки забрав собі.

Якщо така зробив би який світський чоловічок або який неспівідомий — годі люди казали би, що поповник крадіж з вломом, але тому, що це зробив недавній папифі-

Церковні брокери, борті, френцзи, панаму і шити Д. М. С. до вишуканих фелонів і фан, готові фелони, фани, шукати, красти, чини, зловин, злочини для Товариства і відзнаки, евангелії і прочі церковні книги, образи і образці, свічки і кандило купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА”

у Львові, Рипок 431.

і в її складках у Львові, Руська ч. 29, а Перемишль, вул. Косишча ч. 5.

катор українських священників, та як читаємо в „денарній Лемківщині” — о. Іван Ползиский, провідний інсповідатель, член Ради для збереження частини іри і обичаїв (??) цесор каже реалістичного змісту, провідний суддя (має бути „суддя”, зм. сл. сл.) і канцлер і наділений крм. актами і парох в Корол. Вороблюк — сам український Чотура осподар тайні поступок.

Редакція „Нашого Лемка” хотіла би лише знати, в якій сфері Науков. Богословськ. Товариства у Львові зарегувало на чинстві з велико ласаво поіформувати у країнське громадянство, чи о. В. Ползиский по своєю віддані книжкам, неправдо задержав при себе забрані, — прик. сл. — який слід. Оце нас дуже інтересує!

Минеться сон, настануть краші дні.

В ярі, між двома розлогими гірськими, на просторі позачини мав розтаборилось велике українське село Вислочок. Це село, як думали, належить до парохії Тарнівська.

І тут жили люди давних життєвих образи свої вірників, трестів, четвертин, винисани овес, смородені і конопаті та найважливіше — на порадую й на розвинук свідомості в корчмі! І так минався рік за роком, умерали старші гадки, й сини обіймали господарку, а кимі дрібні насукували одностантні жидки, призначав у Гершко або в Римакові у Шшулика на „шифарту” та чим скоріше виїждив за море, мовля — там доробиться й рідним поповку.

Принустим, що не було їхнього виходу, бо ніхто не думав, що вшші гори краші від америсанського „длаквілі”. Одначе беремо від укагу такі речі: у Вислочку живе понад 600 людей. Скільки треба добрих майстрів шевачів, щоб лише 600 пар чобіт ушити?

Далше у Вислочку є 120 хат. У кожній хаті їдять страу, купують нафту, сірники, сіль, шитки та другі потрібні предмети щоденного життя. Чи за цим усім треба щопонеділка мандатати як до Римакова? А тих поведітків маємо в році понад п'ятдесят, отже скільки часу марно витрачається?

Але що там час! Тут іде про що інше. Скільки людей треба, щоб належко обслужити ціле село в коненці до життя продукту, за який ходять аж до Риманова газдані, молодіші, гадки, парубчакі й дівчата? Не говоримо вже про крашів, козухарів, стодарів, тесалів, боднарів, гонгарів, ковалів — бо і таких сотня найшла би працю — бо

Чи „Наш Лемко“ буде ще кращій і постійно на 12 сторінок, це вже від Вас, Брати залежить. „Наш Лемко“ — це найдешевша та разом одинок українська народна газета для Лемківщини і для Всіх, що хочуть знати про життя на західних землях. Тому кінце порадьте Вашим сусідам, щоб передплатили собі „Нашого Лемка“. Але робіть це негайно й ніжний. — Просимо також **вже послати передплату на 1937 рік,** бо тепер найлегше за тих пару злотих. Найкраще послати **вдразу за цілий рік.** Буде для вас вигода, бо точно будете одержувати свій часопис та багато корисного почуєте з усіх ділянок культурного життя.

сеї. Але де їх взяти? Може б аж з Америки спровадити? Га?

Так, так. Ви хочете, щоб вас вихвалювали, може ще і славити? А є за що. Бо ви маєте свою кооперативну „Верховину“, читальню „Просвіта“, товариство „Луг“, ведете самосвітню працю в Кружку Самоосвіти, у Кружку Аматорів, ага! ще у Відродженському Гуртку. До кооперативи запрошані ви собі „субекта“ аж з другого села, бо ваші молоді панства рибаківало... Ви, або ваші батьки втрапляють по Бразиліях чеків доклавати, в Америці „бізнеси“ провадити, а в своїм селі самі не можете собі зарідити.

Щоб ще одно не забути, адвєтєкє, зані навіть справноческо запровадїти у своїй хатї продажу „виборєвєй“ і розпавє народ. Щє ї до кооперативї хотїш шпиритаяку „запайтантї“! О, славно, дуже навіть! Буде велика користь для збудженого села!..

Тебе, писателєвєкє молодє запитаємо: хочєте дальше терпїти по нєруту, єт зупиняєтї, щє алиє з юдинєк пїдївєтїти тїх, щє затїмнюєтї вашї шлєхтї ї розвивчюєтї неспївдомїкї?

Невже-ж ваша гірка неслєга не вказала вам єтє правдївєй дїєстїєстї? Мало самоє серцє вложьї у вашї змєганїє старєвнїкє алаш Оцець Парох? Чи вогє шпїрї слава ї по мїч мадїтї бє перхамї бєзвїччю прогломїтїтї ї пропастї?

Не в словах, але в дїлах — культурнїх чинях жєдєно Вашої відовїдї. Сутїє.

На маргінесї одної рецензїї.

Рецензентом (від латинського слова: рецензує = оцінює, критує) є „Ориєну“ (двописиєчєкє приєвєчєнє релїгїєвнїє слєвакє Сходу, виданєвнї Схїдєно Мїєсєо Оцець Єлєвїтї у Варшавї, ч. 4, з 15, 7, ч. 1) відповїдаєтє, щє нєм дуже зобрєє гїєлєвє історїє Польсьї за вєсь пїльчєвєкє плємє. Одлєчє нїдє жє вє стрєлєкє, щєб вїд польськї історїє вєб чужїє знєнє пїєсє, щє нєруту, гурьє, кєлї-б ї т. д. — єє не полєк. Оцець-ї тєкє рецензїє алє обєсєжєвєчєтє, щє лємкє не устєлєвєтї, нє лїчє нє вїдєржєє крєтєкє, алє нєвєкє нє сїдїчїтє про нєвуку бєстєрєвєчєстє рецензїєтє з „Ориєну“. В кожному разї дякуєтє за дякуєтє вантє.

Юлієк Тарновєк.

Щє з новїнок.

Малїєй вїрєжєй бараболє. Цьогорїчїє збір бараболє змєнїшєтїє в порївнєннї з мїнєвнїм рєкєм на 20 відстєткї. До цьогє причїнїлїєтїє головнє велїкї дощї в осєнї ч. р., чєрєз якї багатє бараболє зїєлїєлє. Тому нє лїчє зїєрєм, алє ї з „Компєрамї кї бандуркє“ трєба щадїтї, бє до нєвнє далєкє єтє — дєлє далєкє стєжкє.

Згорїєт 52 коровї і 30 конєй на фїєльєрєк Стєвїдїєкї у велїкїй вїєрєкє коло Тарновє. Пожежє охонїєла швїдкє всї двїрєкї та гєсєдєрєвєкє будїнкї. Шкодї обчїєнїєтє на 60 тїєч злєтїх.

Дєр Прєсвїтї. Хай скрїзь вїд серцїє до серцїє нєсєтєсь грїмїєкї серцїє: Цїєй гурьєвє — єє мїєсьє „Прєсвїтї“! Головнїє Вїдлє Т-вє „Прєсвїтї“ у Львовї закєвєчєє українськє гromадїєвєтє вє краю ї зє Океанєм спонїєтїє свїй нєцїєнєвнїє обєвнєкє супротї „Прєсвїтї“. Всї доходї зє Свєтї Прєсвїтї на дєр однїєкї велїкїй українськїй прєсвїтїєй устєвнїє!

Щє одїєн хєлєч. Рїєвнїєскїє суд зємєлєтєє спрєвєжє бужнєго корєвнїкє в Нїєку, опїєлє в Тїчїнї, Кєзїмїрє Бжуховськєго, щє нєкєлєє багатє грєшєй на шкодє дєржєвнєго скарбє і прївєтнїєк осїб.

Конєкрд. В Сїєвєцї засуджєно на 2 і пїє рєкє вїєнїцї Юрєк Кїєрчєкє з Нєбєшєн, щє вкрєє кїлькєкєлєвнїє конєй на шкодє сєлєнї у рїєкнїх мїєсєвєстєх. Тєпєр вєкє гєсєдєрєкї мєжуть спокїєнє свєтї, бє конєкрд вїд клєчєм.

Змєнєнє вїєськєвєго подєтєку. У звнєкє з закєном, щє ввєдїтїє обєвнєкє застїпнїєй прїєдїє обєсїб нєздїєбнїх до вїєськєвєй службї, з дїєм 1 сїчнє 1937 р., кєсєтєсь вїєськєвїєкїєй подєтєк. Однєчє всїєкїє заєлєгстє з цьогє подєтєку будуть стєвнїєнїє в дотєпєрїшнїх вїєнєрєк.

Новї кнїжкї.

Українськє культурнє скрїбнїцє вїд рєд. Олє Бєбїє, ч. 1 і 2, стр. 134.

Іван Котларєвськїє: СМЄДє на українськє мовє пєрєдєвїєчєнє „Лєвїє, жєвєтєвє і дїєстєдє 1916. Вєдєвнїєчєнє „Бєлєкїєвнїєвнїє“, ул. Чєрнєвєго 8.

„ПРОСВІТА“ ГУЦУЛЬЩИНИ: Хтє тєкїє гурьєвнїє? Нашє Гуцєльщєнє в Карпєтєх, Корєлє Гуцєлє, з історїєй Гуцєльщїєнїє, Лєщє про мовє Гуцєлїє, Гуцєльщїєнїє в пїсьмєнїстї, Гуцєльськє сєлє, Гєсєдєрєвськїє стєнї Гуцєльщїєнїє і мєжєвнїє рєзєвчєкє, Гуцєлє-мїєстєчє, Вєтєг і вєчєр, Гуцєльськїє одєг. Про гуцєльськє дєрєвнє будїєннїєчє, Пєчєкїє освїтнїєй прїєдїє на Гуцєльщїєнїє, Яє жєвєтє стєрє гуцєльськїє лєсїє. Стєнї прєсвїтїєй оргєнїєзїєї на Гуцєльщїєнїє, Нашє гуцєлє, Про колєвнїє ї сїєчєвнїєй дєрєк на Гуцєльщїєнїє, Гуцєльщїєнїє у вєлїкєм злїєтєннїє, Вє гурьєлє на Зєкарєвнїє утєвєрєжєтїє свєю влєдє. З „Гуцєльщїєнїє і спїєвєкє“. Ст. 24. Вєдєнїє „Прєсвїтї“, Львїє, Рїєкє 10.

М. Маргєрїє: БОРІЄ І ГІЛБ, історїєкє українськє прїєдїє в 6-тїх вїєдїєкєх. Бїблїєтєкє релїгїєвнїє дєрєк, Вєдєвнїєчєнє Чєнє Сє, Вєсїєлє В. у Жєвєкїє, стр. 43. Цїєлє 60 грєшїє.

Гурьєк Дєрєстє, опїєкєнїє і оргєнїєзєтєрїє Гурьєк Дєрєстє, українськє сїєльськє і мєськє молодє повнїєчє знєтїє нєвнїєкє однїєкїєй ієсторїєнїєкїєй кєлєвєрєкє для Дєрєстє на 1937 рїє, вєкїє вєкє повнїєчє. Цїєлє зє 1 кєлєвєрєк 1 зл., з пєрєкєлєкє 120 зл. Хтє змєнїєтїє 16 кєлєвєрєкє, дїєстєє двє дєрєк. Зємєжєтїє „Шлєкє Мєдєлє“, Львїє, ул. Сєкєтєрєкє 46.

ЦЕНТРОСОЮЗ

Львїє, ул. Зїємєрєвнїчє ч. 20/22.

Пєрчєкє мїєлє клєсєнєго вїєрєбу до прїєвнїє ї мїєтєчє з вїєнєкє, мїєлє жєвєтєвє (трєтїєй вєрєвєтє), мїєлє до гєлєвнїєкїє мїєтєкє з клєсїєй вєнєвнїєкїє. — Зєкєпєчєтєсь єкєлєвєтєрє: вєпє, бєкєнїє, фєсєлєкє зєгрєвчєнє. Мєлє нє склєдїєтїє стучєкє, пєчєкє, вєсїєннє, гєсєдєрєвськїє жєвнїєкє і прїєвєдлє. — Вє українськїє Коопєрєтїєнє нє Лємківщїєнїє робїтє зєкєвнїєннїє тєлєкїє в „Цєнтрєосюзї“, Львїє, Зїємєрєвнїчє ч. 20/22.

Чи Вн вєкє купєлїє собїє кнїжкє Лємківськїєй Бїблїєтєкїє?

1. ч. Юлієн Тарновїч: Ієсторїєнє Лємківщїєнїє,
2. ч. Івєн Бутєр: Українськє вєсїєлє на Лємківщїєнїє.

Обїє кнїжкїє з поштовє пєрєкєлєкє 4 злєтїє.

Дєрукєтєсь з. ч. Франє Кєкєвськїє: Схїднїє мєжємїє Лємківщїєнїє. Зємєжєтїє в Адмїєнїєстрєцїє „Нєш Лємкє“, Львїє, ул. Зїємєрєвнїчє 2.

